Кравець Ніна Павлівна
к. пед. н., доцент кафедри психокорекційної педагогіки
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Корекційно-розвиткова робота в сучасній спеціальній загальноосвітній школі для дітей з інтелектуальними порушеннями спрямована на їхній розвиток та соціалізацію, що вимагає врахування індивідуальних і типологічних особливостей школярів. У дітей з інтелектуальними порушеннями, на відміну від учнів з типовим розвитком, значно порушений темп прийому й переробки вербальної інформації, наявні недоліки сигніфікативної та регулювальної мовленнєвих функцій, значно знижена розумова й фізична працездатність, що негативно впливає на сприймання, розуміння й усвідомлення матеріалу й вимагає дотримання чергування праці й відпочинку.

Забезпеченню на уроках української літератури якісної корекційно спрямованої освіти сприяє застосування інноваційних технологій навчання, з якими майбутні корекційні педагоги знайомляться, насамперед, на науковому семінарі «Корекційна робота з учнями з інтелектуальними порушеннями на уроках української літератури». З метою корекції інтелектуальних порушень і творчого розвитку учнів, студенти добирати для уроків української літератури технології навчання, зумовлені змістом уроку, характером і специфікою матеріалу, що вивчається, рівнем інтелектуального розвитку учнів, їхніми можливостями та інтересами.

Студенти оволодівали інноваційними технологіями на тренінгах у процесі семінарських, практичних та лабораторних занять. «Інноваційні технології навчання дозволяють вводити учнів у глибину твору, краще зрозуміти сутність зображених подій, вчинків, явищ. Завдяки ІТН учні з інтелектуальними порушеннями оволодівають уміннями читацької діяльності, у них формується позитивна мотивація до читання художньої літератури, яка переходить в інтерес, і учні поступово стають читацько-компетентними активними читачами» [1, с. 69].

Перед початком роботи з твором вчили студентів знайомити учнів з біографією автора твору. З цією метою в процесі тренінгу студенти організовували уявне інтерв’ю учнів з автором твору, знайомили з висловами письменників про певного автора: «письменник про письменника», «письменник про героїв свого твору». Радили роботу над твором

розпочинати з назви твору (заголовку), застосувавши прийом «відстрочена відгадка» та використавши діалогові технології.

Для дітей з інтелектуальними порушеннями характерна відсутність потреби в говорінні – мотивації мовлення, яка у них спонтанно не розвивається, тому вони зі значними труднощами переходять з позиції слухача на позицію мовця, оскільки не виявляють зацікавленості в отриманні інформації. Студенти організовували діалогове навчання учнів, застосувавши літературні ігри, акваріум, діаграму Вена, прийом ланцюжок думок, мікрофон, складання асоціативних кущів, і перевірили ставлення учнів до описаних в творах подій.

Щоб школярі могли усвідомити образ героя, порівняти опис його зовнішнього вигляду й поведінки, студенти навчалися зіставляти твори двох мистецтв – літератури й живопису. Зважаючи на те, що учні з інтелектуальними порушеннями, як і їхні однолітки з типовим розвитком, люблять слухати й продукувати самостійно різноманітні історії, знайомили студентів з технологією сторітеллінг. У процесі слухання і продукування історії концентрується увага, розвивається уява, розвивається й коригується мислення, активізуються мовленнєві функції. Сторітеллінг дозволяє завдяки емоціям через афект йти до інтелекту (за Л. Виготським), забезпечуючи корекцію притаманних учням інтелектуальних порушень [3, с. 241].

Знайомлячи студентів з особливостями роботи учнів з підручником «українська література», вчили використовувати прийом фреш – звертання до персонажів ілюстрацій, вміщених у підручнику або пропонованих на відео. Віртуальні діалоги позитивно впливають на формування умінь діалогічного й монологічного мовлення, збагачуючи його різноманітною лексикою та мотивуючи школярів до адекватного її застосування [2, с. 145].

Учні оволодівають уміннями продукувати елементарну художню словесну творчість, адже для них будь-яка творчість є досить складним процесом, а творчість на уроках української літератури – «це їхня самостійна діяльність, спрямована педагогом, за якої у новій ситуації використовуються здобуті знання для продукування нового продукту (усного чи письмового) висловлювання» [4, с. 82].

Отримані результати тестування студентів засвідчили належне оволодіння майбутніми корекційними педагогами інноваційними технологіями навчання української літератури учнів з інтелектуальними порушеннями.

Список використаних джерел

1. Кравець Н. П. Комплексне застосування інноваційних технологій навчання на уроках літератури та виховання розумово відсталих учнів як

активних читачів. *Наукові записки Бердянського держ. пед. ун-ту.* Серія: Педагогічні науки: зб-к наукових праць. Вип. 3. Бердянськ: БДПУ, 2016. С. 59-70.

2. Кравець Н. П. Репродуктивний метод на уроках літературного читання у роботі з розумово відсталими учнями. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова.* Серія 19. «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія». Вип.. 24. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. С. 145-153.

3. Кравець Н. П. Сторітеллінг на уроках літератури з метою творчого розвитку підлітків з порушеннями інтелекту. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 3 жовтня 2018 р.). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. С. 241-245.

4. Кравець Н. П. Творчий розвиток учнів з особливими освітніми потребами як один із шляхів їх соціалізації // Topical issues of social pedagogy: Collective monograph. CARICOM, Barbados, 2017. PP. 79-99.